

INFORMACIJA O REALIZACIJI PROJEKTA IZGRADNJE ŽICARE KOTOR-LOVCEN-CETINJE

Opšte informacije o projektu

Projekat izgradnje Žičare predstavlja šansu za povezivanje Cetinja sa Bokom Kotorskom, Nacionalnim parkom Lovćen i Njegoševim mauzolejom, na jedan savremen i turistički bogat, ali istovremeno jako atraktivan način.

U pogledu turizma, Žičara ne samo da će predstavljati centralni projekat za područje Cetinja i Bokokotorskog zaliva, već i za državu Crnu Goru. Imajući u vidu još blizinu najposjećenijeg turističkog grada u okruženju i bisera Jadrana, Dubrovnika, Žičara će predstavljati jedinstvenu turističku ponudu u regionu. Ovo je jedinstvena turistička ponuda za domaće i strane goste, najduža i najveća turistička žičara na svijetu, sa nevjerovatnim pogledom na zaleđe crnogorske obale. Projektom je predviđena izgradnja 15 kilometara duge Žičare sa gondolama, čime će se, tokom 43. minutnog putovanja, putnicima omogućiti užitek u Zalivu na primorju, vožnja do planine Lovćen sa najljepšim predjelima Crne Gore uz jedinstven pogled na Bokokotorski zaliv i Jadransko more, te posjeta kulturnom, duhovnom i istorijskom centru Crne Gore, Prijestonici Cetinje.

Putovanje Žičarom predstavljaće jedinstveno iskustvo i zbog neminovnih promjena nadmorske visine. Svoje putovanje putnici će započeti sa nivoa mora, odnosno 0 metara nadmorske visine (Kotor) i preko Nacionalnog parka Lovćen čiji je najvisočiji vrh na 1.750 m nadmorske visine, posjetiti crnogorsku Prijestonicu na 600 m iznad mora. Projektom su predviđene 4 stanice, dvije početne u Cetinju i Kotoru, kao i dvije međustanice: Kuk i Ivanova korita. Predviđeni tip žičare je šest do deset sjedišta, gondola sa odvojivim držačima, dok je sami kapacitet prevoza putnika cirka 1000 lica po satu. Projekat žičare Kotor – Lovćen – Cetinje, predviđeno je da se realizuje kroz model privatno-javnog partnerstva, tačnije putem koncesije, a njegova vrijednost je procijenjena na 47 miliona eura.

Dosadašnje aktivnosti na projektu

Od početka same ideje realizacije projekta Žičare do danas realizovan je najveći dio planiranih aktivnosti. U prethodnom periodu izrađeno je više studija izvodljivosti, elaborat o eksproprijaciji, elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu, idejno rješenje napajanje žičare, Idejni projekat kao i „Prostorni plan posebne namjene za Nacionalni park Lovćen“, koji je nakon usvajanja od strane Vlade Crne Gore, dostavljen Skupštini na usvajanje.

U međuvremenu, u saradnji sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj, urađena je revizija (update) studije izvodljivosti, pripremljen je nacrt koncesionog akta s pratećim dokumentima (javni poziv, predlog ugovora...). Na ovaj način stvoreni su preduslovi da se odmah po usvajanju Prostornog plana posebne namjene za Nacionalni park Lovćen i završetka javne rasprave na

Koncesioni akt i njegovog usvajanja od strane Vlade Crne Gore, raspiše tender za odabir privatnog partnera.

Važno je napomenuti da je za navedene aktivnosti EBRD-a donirao 240.000 EUR i iskazao zainteresovanost da podrži realizaciju ovog projekta povoljnim kreditnim aranžmanom budućeg koncesionara u iznosu do 15 miliona EUR.

Ključni parametri realizacije projekta

Konsultantska kompanija DBA Group, koja je uradila reviziju (update) Studije izvodljivosti, ukazala je na brojne benefite koji proizilaze realizacijom ovog projekta. Tim prije jer projekat predstavlja šansu za kreiranje potpuno nove, komplementarne turističke ponude u Crnoj Gori. Kao važni benefiti definisani su kreiranje nove turističke ponude, povećanje atraktivnost Crne Gore stranim turistima, povećanje prosječne potrošnje stranih turista, unapređenje pristupa turistima turističkih lokacija Lovćen i Cetinje, povećanje atraktivnosti turističkih ekskurzija iz susjednih destinacija kao što je Dubrovnik i drugo.

Uzimajući u obzir činjenicu da je u 2012. godini cirka 1.5 miliona turista posjetilo Crnu Goru, Dubrovnik skoro 2 miliona turista, a od kojih je skoro 250.000 posjetilo Kotor, dok je pored navedenog u Kotor uplovilo 343 kruzera sa preko 250.000 posjetilaca, ovaj projekat predstavlja izuzetnu šansu za dalji razvoj turizma u Crnoj Gori. Takođe, potrebno je naglasiti da je crnogorsku metropolu turizma-Budvu, u 2012. godini boravilo cirka 700.000 turista koji su ostvarili preko 4 miliona noćenja.

Na osnovu gore navedenih podataka urađena je analiza posjećenosti Žičare i tri scenarija shodno procjeni prometa putnika i veličine prihoda. U prvom slučaju, za koji se smatra da je najlošiji mogući scenario, procijenjuje se da će ovaj projekat privući oko 122.000 putnika – odnosno svega 17% putnika sa kruzera i 5 % turista iz primorskog dijela (Budva, Tivat, Kotor). Nadalje, prikazan je i realni scenario po kome se očekuje da već u prvoj godini žičaru koristi 170.000 posjetilaca – odnosno 33% putnika sa kruzera iz Kotora, 5% posjetilaca koji su u Budvi i 15% posjetilaca koji običu Cetinje. Takođe, predstavljen je i optimistični scenario koji podrazumijeva da će žičara privući 220.000 posjetilaca već u prvoj godini - odnosno 33% posjetilaca sa kruzera, 10% posjetilaca iz Budve, 5% posjetilaca iz Dubrovnika i 15% posjetilaca iz Cetinja.

Uzimajući u obzir navedene procjene posjetilaca za prvu godinu poslovanja, potrebno je napomenuti da će rast posjetilaca Žičare pratiti rast turizma u Crnoj Gori. S tim u vezi, shodno procjenama Svjetskog savjeta za turizam i putovanje, Crna Gora će do 2021. godine doživjeti značajan razvoj turizma i povećanje broja posjetilaca od 7.2% na godišnjem nivou, što predstavlja izuzetan podatak kako za Crnu Goru, tako i za budućeg partnera u ovom projektu.

Najveći benefiti projekta izgradnje Žičare od Kotora do Lovćena jesu unapređenje turističke ponude Crne Gore i doprinos boljoj preraspodjeli dobiti ostvarene u sektoru turizma. Trenutno, ti

dobici su uglavnom skoncentrisani duž crnogorske obale, međutim upravo bi se realizacijom ovog projekta promet od sektora turizma povećao, dok bi Nacionalni park Lovćen zajedno sa Prijestonicom Cetinje ostvario dodatne prihode i pozitivno uticao na ekonomsku situaciju u ovom dijelu Crne Gore.

U suštini, bolja pristupačnost Nacionalnom Parku Lovćen i Cetinju stvara mogućnost i izuzetnu priliku da pomenute lokacije privuku veći broj turista u Crnoj Gori, što će rezultirati većom ukupnom potrošnjom posjetilaca na ovim lokacijama, čime bi se doprinijelo otvaranju novih radnih mjesta i svakako povećanju bruto društvenog proizvoda.

Sa prosječnom cijenom povratne karte od 20 do 30 €, zavisno od dionice koju putnik izabere, da li samo da putuje do međustanica Ivanova korita ili Kuk, ili cijelu dionicu do Cetinja odnosno Kotora, procijenjeni godišnji prihodi bi iznosili preko 3.6 miliona EUR, odnosno preko 4.7 miliona EUR u optimističnom scenariju, već u prvoj godini poslovanja.

Prema dostupnim podacima, projekat Žičare Kotor-Lovćen-Cetinje zajedno sa drugim sličnim projektima će izazvati veću potrošnju stranih turista u Crnoj Gori. Prisustvo više turističkih atrakcija u NP Lovćen i Cetinju ima potencijal da podstakne turiste, koji posjećuju ove lokacije, da izdvoje više novca za ekskurziju/ostanak u Crnoj Gori, i ostanu duže nego ranijih godina. Takođe, shodno procjenama Svjetskog saveza za turizam i putovanja pretpostavlja se da će se prosječan dnevni izdatak putnika sa kruzera povećati za 40%, tj. sa 93 eura po danu na 130 eura po danu, ukoliko bude koristio Žičaru.

Ovo povećanje u potrošnji turista rezultiralo bi većim prihodima u Cetinju i Nacionalnom parku Lovćen. Tako bi Prijestonica Cetinje mogla povećati između 0.8 i 1.5 miliona eura dodatne potrošnje od stranih turista u 2015. godini, koji će biti isključivo “posljedica” rada Žičare. Na osnovu ovih podataka možemo konstatovati da bi u periodu eksploatacije Žičare, od 2015. do 2044. godine, u neto sadašnjoj vrijednosti, potencijalna dodatna potrošnja posjetilaca u Cetinju bila između 23 i 42 miliona EUR.

Istovremeno i Nacionalni park Lovćen bi mogao privući između 1.3 i 2.4 miliona eura dodatne potrošnje posjetilaca na njegovoj teritoriji samo u 2015. godini. U periodu od 2015. do 2044. godine procjena je da bi realizacijom ovog projekta potencijalni promet bio u neto sadašnjoj vrijednosti između 45 i 84 miliona eura.

Model realizacije projekta

Projekat žičare Kotor – Lovćen – Cetinje, predviđeno je da se realizuje kroz model privatno-javnog partnerstva. Prilikom utvrđivanja koncesionog akta, a u cilju povećanja atraktivnosti projekta, potrebno je sagledati modele koji će osigurati investiciju privatnog partnera od događaja na koje ne može uticati. Na taj način će se, što je praksa i u zemljama gdje su realizovani ovakvi ili slični projekti, izvršiti disperzija rizika i povećala atraktivnost projekta.